

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagy hasznos párti hirdetés 5 kr. Helyben és postán küldve. Egy évre 10 ft.—kr. Fél évre 5 — „ Negyed évre 2 — 50. Egyes szám 5 kr. Adás az előző részét illető minden külső levél: Nagy-hatvan-ötös, 1884. szám, Dunaszerdahely. — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő. Előfizetési helyben: TIBOLDI K. LAJOS és társai: OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedés és a kiadóhivatalban KUTASI IMRÉ könyvnyomdájában a postahivatalok utján.

Közigazgatásunk reformja.

I. Állami életünk tengeri kigyója: közigazgatásunk reformjának kérdése, ismét felütötte fejt és ezuttal komolyan kisért, mert maguk a kormány élén állók végre nyíltan bevallják, hogy az alkotmányosság első éveiben elkészített törvény nem felel meg egy jó közigazgatás követelményeinek s ök maguk vetették fel közigazgatásunk reformjának kérdését.

Bizony sok idő kellett hozzá, hogy belátták azt, mit 1870. év óta tizenegy törvényezik bizonyít, hogy egy teljesen megroggant házat nem lehet csak a tető javíttatásával megigazítani. Az a kérdés, hogy közigazgatásunk reformja miképpen eszközöltesse, nem könnyű, mert ha van valahol csatamezej a különböző érdekeknek és az ellenkező politikai áramlatoknak, úgy a közigazgatás reformjának kérdése képezi azt.

De végre meg kell oldani a kérdést. Állami életünk legfontosabb érdekei követelik annak helyes és végleges megoldását, mert közigazgatásunknak sokat ócsárolt hírnevét és tekintélyét czelszerű intézkedések által helyreállítani és ezzel együtt az állami hatalomnak és az önkormányzati jogoknak szükséges érdekeit megvédeni, oly követelés, melynek jogosultsága és sürgőssége előtt el nem zárkozhat senki sem.

Két irány áll előttünk közigazgatásunk újja szervezésénél. Választani kell a centralizáció és az autonomia között. E választás elől kiérni nem lehet. Mindkét rendszernek megvannak a maga hívei, de óvakodjanak a két rendszer fuzionálásától, mert különben egy adminisztratív chaosot teremtenek, melynek káros következményei végtelen súlylyal nehezedenek úgy a kormányra, mint a kormányzotokra!

Tehát vagy centralizáció, vagy autonomia. Mindkét közigazgatási formával példák után itélhetünk. Ott van Franciaország centralis közigazgatása, hol még a községi esküdt is a kormány utján nyeri hivatalát, és egy kormányválság alkalmával a közigazgatási hivatalnokok között valóságos népvándorlás támad; majd elhagyják hivatalukat, majd ismét bevándorolnak abba. Hogy ez nem vonzó példa és a közigazgatás végtelen hátrányára van, bizonyítani felesleges.

A centralizáció legfrapansabb jellege: a közigazgatási tisztviselők kinevezése. Az önkormányzati tisztviselők kinevezése nálunk nem csak hogy nem felel meg nemzeti multunknak, hanem ezzel ezredéves alkotmányunk ellen a legnagyobb támadást intéznék.

Mert történelmi tény: hogy alkotmányunk anyai veszele ellen, egyedül önkormányzatunk alapuló közigazgatásunk mellett volt megmenthető és ezred éven át fenn tartható.

S alkotmányunk még ma sem oly szírád, és mindaddig, míg Ausztriával közös viszonyban élünk nem is lesz oly szírád, hogy minden támadás ellen és az oly sokszor megkísérlett beolvasztás ellen biztosítva volna. Eleget hallhatunk és olvashatunk naponként arról ausztriai részekből.

A közigazgatási tisztviselőknek, a politikai hatóságok összes tagjainak kinevezésével, a kormány kezébe tennék le az egész állami életet és igazgatást. S nem kellene egyéb, mint Fabinyi-féle emberek a kormány élére, kik a parlamentet és kormányt átídomítani Ausztria óhajására készek, és akkor Magyarország nem élne többé.

Mert a törvényhatósági bizottságok önkormányzati joga, ha az bármennyire is kitágították, kinevezett politikai tisztviselők mellett, nem bírna azzal az eleterével, a milyennel bírnia kell, hogy jogaival élhessen. E kettő kizárja egymást. Az állami igazgatás ellenőrzése és bírálata lehetetlen volna, mint-hogy a törvényhatósági bizottság tagjainak egy nagy részét: a kormány által kinevezett és tőle függő hivatalnokok képeznek és a többségben szükségeltett részét pedig — a mai élet is igazolja — a kormány mindig képes lesz magának a legtöbb adót fizetők és a választottak közül megszerezni, kik így, részben a kormánytól függvén, részben anyagi, vagy erkölcsi érdekeiknél fogva, a kormányhoz huzván, annak még az alkotmány leg-sarkalatosabb pontjaiba ütőző eljárását is helyeselni fogják. A törvényhatóságok közgyűlései keserves küzdelem és botrányok színtere lehet, de a kormány sérelmes eljárása iránt emelt panasz pusztába kiáltó szó maradna.

Ha tehát a közigazgatási tisztviselőknek a törvényhatósági bizottságok által leendő választását eltörölnék, úgy tennék, mint azon kertész, ki a fát meggyömsni akarván, nem a fának ágait vágdossa le, hanem magát a törzset törvényt fűrészelni le.

S minden magyar embernek, — ki elfogulatlanul képes itélni, be kell látnia azt, hogy a kinevezési rendszer inaurulása oly katasztrófa volna szabad állami és nemzeti fejlődésünkre, a milyen T. József császársága óta békés uton sohasem fenyegette Magyarország belső szervezetét.

Árkay Kálmán.

— Országgyűlés. A kepv.-ház tegnapi ülésén terjesztette elő Wekerle Sándor pénzügyminiszter a jövő évi budgetet. Az összes kiadás 355.663,646 forint, a bevétel 355.259,247 forint van előirányozva. A deficit 404,399 ft. — Beterjesztje továbbá a p. n. miniszter az államjavak eladásáról szóló részletes kimutatást, a telepítésekéről szóló jelentést és a vaskapu szabályozásának költségelirányzatát. A szombati ülésre marad a honv. miniszter válasza Irányi Danielnek, a monori zászlóüggyben.

— Az orsz. 48. és függetlenségi pártokról a megrémült kormánytól különféle pletykákat terjesztett. Belső visszavonásról, a mérs.

ellenzékbe való beolvasdáról volt szó, elanynyira, hogy attól (a míg felvilágosítást nem nyertünk s ez iránt aztán egy orsz. gy. képviselőnk levele közlésével siettünk olvasóinkat megnyugtatni) egy ideig magunk is tartottunk. Most már kislát a hírek alaptalansága, mert a párt okt. 14-iki értekezletén, a mely rendkívüli érdeklődés közt folyt le a párt egységének tüntető nyilvánulásával végződött, a teljes egyetértés szelleme lengett. Irányi sem köszönt le, a mi csakugyan szándéka volt, félreértések folytán. E szándéka megmáltatásában része lehet a Kossuthtól kapott levélnek.

Irányi megnyitván az értekezletet, Kiss Albert szólalt fel, kinek tekintélye, kibékítő és tapintatos modora s szivessége látszott arra alkalmasnak, hogy minden félreértést eloszlasson. Üdvözlelt Irányit, mint a kinek kezében jó helyen látja az egész párt az országban a párt zászlóját. E lelkes eljonekkel fogadott beszéd után, a tanácskozás megkezdődött. A közutakról szóló törvényjavaslat a bizottsághoz utasított.

Erre Polonyi Géza jelentést tett a turini utjáról. Az értekezlet a jelentést tudomásul vette, az erre tartott szigoruan bizalmas értekezleten felolvasottat Kossuth gyönyörű levele, melyben megerősíti az ismeretes turini táviratot s a vesszőzészről szóló részt; megjegyzi, hogy nem tudta, hogy amikor nyilatkozott, az a párt küldötteinek hivatalos értekezlete volt vele. Kossuthnak a pártot egységre buzdító levele nagy hatást tett. Kossuthot a konferenciáról táviratilag üdvözlelt a szép levelért.

Polonyi Gézának, a függetlenségi párti képviselő turini látogatásáról szóló jelentésében legfontosabb az, a mit magyarázunk a pártunknak a dynastiával szemben követett magatartásáról mondott! Mit? idővel eimondom.

— Belföldi hírek. A megyei választások (az ellenkező hírek daczára) a felh. „Orsz. Ért.” illetékes helyről vett értesülése szerint, az idén a rendez időben megfogtak tartatni. — H a l a l o z á s. Wohl Stefánia külföldön is ismert magyar íróné, a „Magyar Bazar” szerkesztője hosszabb szenvedés után meghalt Budapesten. — A király elrendelte, hogy mitrailleurok állítsanak be az erődített helyekre. — A z á g r á b i tartom. gyűlésen Starcevic felszólt s hevesen kikelt a kiegyezés és a kiegyezés ellen küzdő s azt mégis elfogadó horvát mérsékelt ellenzék ellen. — Pest megye választói értekezletükön egyhangulag kandidáltak alispánul Földvári Mihály, mostani alispánt. Kijelentette, hogy az

állami kinevezés behozatalakor lekötözön és sohasem lenne „kinevezett alispán.” — Az a k a d é m i a egyes ülésében Szász Károly melegen ajánlotta Beöthy Zsolt rendes tagot titkárnak s azok nevében, kik Beöthyre szavaznak kijelentette, hogy megválasztása esetén az egyetemi tanári állásról való lemondást tőle kívánni nem fogják. Az akadémia főtákarárá azonban Szilj Kálmánt választották meg 32 szavattal 25 ellen, mind annak daczára, hogy Tisza K. és Jókai Mór erősen Beöthy Zsolt mellett kardoskodtak. — azután Grünwald Béla tartott felolvasást Szechenyi Istvánról; jelen volt testületileg a mérs. ellenzék. Haynald jubileumára üdvözlöket küldtek a király, Tisza K. min. elnök, Simor primás, Csáky közokt. min. és mások. Haynald érsek ez alkalomból 320.000 frtot adományozott közszélokra; 230.000 frt az egyházi szélokra szolgáló Haynald-alapnak, s 150.000 frt a csilgádnak jut. — Haynald közszélokra eddig összesen négy millió kétszáz-ezer frtot adományozott.

Valami „Julius Caesar”-ról.

(„Julius Caesar.” Shakespeare tragoediája. Adatik f. hó 19-ikén, szombaton.) — A „Debreczen”-nek írta: Rakodczay Pál. — (Vége).

Még ennél is többet bizonyít az, hogy Voltaire mint drámaíró nem kerülhetette ki Shakespeare hatását. Nem azt értjük itt, hogy ő is írt egy „Julius Caesar” darabot. Mert e mű mindenképpen ellentéte a Shakespeare-ének. Száraz, rhetorikai mű, melyben az emberek nem egymással, hanem egymástól beszélnek. Caesar itt a piac közepén megáll és Cicero-nak egy hosszú, betanult szónoklatot mond el és Cicero viszont. A bonyodalom, a katasztrófa a kulisszák közt megy végbe; benn a színpadon csak mesélnek az emberek egymásnak. De már „Zaira”-ban, a „Chunai árva”-ban, a „Semiramis”-ban ott lappang a romanticismus. Az aggyagyan Lusignan lovag oly individualis alak, melyet egy L e k a i n, G a r r i k genyszerű vonásokkal ábrázoltak. „Mahomed” és még inkább „Semiramis” a diszkrétvátozásra, sőt a látványosságra is tért nyujtanak. Voltaire száműzte először a színpadot az előkező habituékat, kik a kulisszák előtt ültek, úgy, hogy a színész közöttük volt kénytelen elő-furakodni. Az ő szízszei L e k a i n és Clairon k. a kezdtek először reformálni a színpadi jelmezt.

A francia geniusz Talma, Hugó Victor, Dumas neveiben végkép lerakta a fegyvert Shakespeare előtt. A mai francia dráma Shakespeare rendszerén nyugszik. Mindazáltal a francziák magukat a Shakespeare-i műveket, mint általában minden idegent, melőzik. Annál inkább kultiválják Shakespeare-t a németek, közöttük főként Schröder, a nagy színész honosította meg Shakespeare-t. Ő „Julius Caesar”-t is szeretete volna színe hozni, de tervét nem vihette ki.

A m. század 80-as éveiben a fős Max Maanheim, Schiller geniuszának böcsője, volt színhelye „Caesar” bevonulásának. A lelkes

A „DEBRECZEN” TÁRGYAJA

Haza felé. . .

Haza felé vettem az Uramat. . . Be nehéz is válni, hogy Látsalnak, Számítgatni az aközfa Levelén: Kijösz-e a kis kapuba, Angyalom, elébelem?

Ha virág lesz éppen a Kezede? Feltűző-e ide, a Szivemre? Mosolyogva nézsz-e a Jövőre? Puha, bársony kis kezedet Nyujtod-e előre?

Istenem ha betegem Talállak. . . Megmondod-e úgys az Anyádnak? Hogy nekem egy piros rózsát Szakítson; Hogy engemet, már akár a Fiának szólítsa!

. . . Háttha, háttha mikorra Beérek, A templomba, esküdni Kísérnek. . . — Leszűd-e előttem a Szemedet? A menyasszony-koszorúdból Adsz-e egy levelet?!

Szabolcska Mihály.

Visszaemlékezés külföldi utazásomra.

— A „Debreczen”-nek írta: Szűcs István, a m. tud. ak. lev. tagja. — (Folytatás.)

Tehát csak az egyetlen Moreau, — mint számbavehető ellenség — maradtott vár életben. Moreau egy francia református predikátor fia, katonai pályára lépven, a forradalmi korzakban, pályáját hamar tábornokságig vivén fel, egy francia hadsereg élén, a Károly osztrák főherceg vezénylete alatt álló ausztriai császári hadseregen 1800-ik évben kivítva a H o h e n l i n d e n i híres győzelmet. Nem csoda hát, ha a francia nép őt is bámulatos kegyelettel tisztelte. Ugy de Moreau éppen ellentétes jellemű volt Napoleonnal. Mig ennek határtalan és kiélgethetetlen volt személyes becsvágya; addig M o r e a u magán életében, minden ízében republikánus hajlamokat sajtított el. Fényűzés, hatalom — s tekintély vadászás őt nem háborgatta, s hadi érdemeit ön hasznára kizsákmányolni nem kívánta. Ily jellemnek a nemzet értelmes ré-

szére hatása nem lehetett, nem kellemetlen Napoleonra nézve. Ő tehát mindent elkövetett hogy Moreaut megnyerje magának. Mind haszatalan! A kölcsönös — habár — alattomos torzsalkodásnak elvégge, az lett a vége, hogy Moreau vagy önkéntesen, vagy pedig a kényszer-helyzet parancsolta körülményeknél fogva Észak-Amerikába vonult számkivetésbe, átengedve magának Napoleonnak az uralkodási tét Franciaországon.

Idők folytak és teltek el, Franciaország bár birodalmilag bővítve, dicsőség árjában uszáva, de mégis leigázva, Napoleon trónjának számolyánál feküdt. Egész Európában senki nem mert többé ellen állani Napoleonnak, miután a több ízben megújított coalitiók mind meghiusultak. Mindössze is csak annyi ellenállást észlelhetett Napoleon, hogy az általa Európára erőszakolt continental rendszer miatt érdekében nagyon megrövidített Anglia, Spanyolországot — mely a rátkimált Bonaparte Józsefet királyul elfogadni vonakodott, — Wellington vezérlete alatt kiküldött hadaival támogatta, az európai többi hatalmasságokat és pedig pénzrel és tanácsccsal segítve, ellenállásra nögatta.

Elkövetkezett az 1812-ik évben kiűtött francia muszka hadjárat 1. ső Sándor a minden oroszok csárja, addigelő benső barátja Napoleon császárnak, miután felvilágosítva lett a felől, hogy az ő gyöngéd érzelmeit a ravasz Napoleon császár saját érdekében nagyon is kihatásolja, kezdette magát kivonni a leigázott bukórból, és menekült a szoros barátság parancsolta köteleességek teljesítésétől.

széregre, azaz a színpadon csak mesélnek az emberek egymásnak.

Daiberg adatta ott elő, a jeles intendáns. Böck, Beil, Beck játszták a főszerepeket. Ezek nem voltak nagynevű művészek, csak egyszerű tehetségek. Mellettük egy név is ott ragyogott a színpadon, Iffland. Iffland Cassiust játszotta.

Nálunk a darab 1857-ben került színpadra. Vörösmarty remek szép fordításában, a nemzeti színházban. Caesart Feleki, Brutust Szigeti József, Antoniuszt Egressy, Cassiust Tóth József játszták. A darab nem aratott valami különös sikert; éppugy nem, mint az 1858-ban először színpadra hozott „Antonius és Cleopatra” sem. A kritika a rendezést kifogásolta. „Caesar”-ban csakugyan nem egyes alakok, hanem a tömegek állanak előtérben. Cleopatra úgy látszik Jókai nének nem sikerült s azért került akkor csak egyszer színpadra. Ujabban Jászai Mari szerette meg e nagyszerű darabnak első színházunkban a polgárokat.

Debrecezen „Julius Caesar” nem újdonság. A 70-es évek elején került színpadra, Brutust a feledhetetlen Rónai, Antoniuszt Mándoki (ki most Caesart vette át) játszták. Legutóbb 1884. márcz. 22 én hozta itt színpadra E. Kovács Gyula, a kitérő színész, ki mint vendég Antoniusban lépett fel, Brutust Ditrói, Cassiust Halmi, Caesart Abonyi, Cascat Fenyeri játszták.

Hogy pihenhetett azóta? Csodálatos. Ha áll Podmaniczky azon mondása, hogy „Shakespeare vagy jól kell adni, vagy sehogy, de adni kell, akkor ez éppen „Julius Caesar”-ról állhat leginkább. Erőnk gyenge ez óriási műhöz, de igyekeztünk enyhítse gyengeségünket.

A dráma nem a könyvben, a színpadon él, ha még oly remekmű is. Egy „Caesar” nem maradhat le a műsorról. Mert mi élessze akkor a drámairodalmat, a színészetet, ha a nagy eszmék e kincseről csak hallunk és nem szedünk belőle?

Ujabban az a hypothezis merült fel, hogy Shakespeare műveit Bacon írta. E mérész hypothezist csak hypothezissal czáfolhatni, mert hiszen Shakespeare egyéniségéről keveset tudunk.

Részünkre egyébiránt mindegy, akárki írta is e műveket. Itt vannak az emberi elme legdicsebb alkotásai közül valók, nincsenek elzárva előlünk s ez a fődolog, Bacon nagy bölcsész volt. De lehetett-e valjon épp oly nagy költő is? Tudósok rendszeren képtelenek megtagadni elmékedő hajlamukat, ha költeményt irnak, Shakespeare műveiben az elmékedő elem csak — elem, de sohasem absorbeálja a drámaiságot. Hogy művei nagy tudományt is rejtenek, bizonyos. — De ezért nem következés, hogy csak tudós irhatta azokat. A tudományos staffage csak azt bizonyítja, hogy magasabb költői érzés ösztönözte Shakespearet arra, hogy drámába a tudományt is bevigye oda, a hova kell. Többet pedig a tudományból nem szabad bevinni egy költeménybe, mint a mennyit a költői érzék megenged.

Ugy hiszszük, Bacon a kritikus tudós nem beszélne „Caesar”-ban arántesről, gyertyáról, kalapról. De már az valószínű, hogy Shakespeare, a költő (vagy bármilyen neve volt is a költőnek) Plutarch tudományából képes volt meríteni „Caesar”-hoz, hogy nagyot alkosson.

Minden alakja oly híven simul a történettudományhoz, hogy midőn Mommsen, Boissier vagy más nagy történészek Brutust jellemzik, úgy tetszik, mintha nem a történelem, hanem egyenesen Shakespeare Brutusát jellemeznék. Igaz, hogy Brutus a történelem szerint uszorás is volt. Egy tudós Shakespeare tán ezt is belevitte volna drá-

májába. De a költő Shakespeare ezt nem tehetné s beérte az almozó Brutus jellemzésével. Mert Brutus alapjában oly ideális alak volt, mint a hogyan Shakespeare rajzolja. Uszorás volta nem az ő, hanem a kor jellemében rejlett.

Az újabb történelmi tudomány e rejtelmet tisztázta. Sokat, végtelen sokat kellene idéznünk annak példájul, mily híven varázsolja Shakespeare elének, Róma multját. Egy kicsi seget még sem mellőzhetünk. — Midőn Casca Ciceronak látományként, melyek Caesar végvesztét jelentik, Cicero fejét rázza csak s megjegyzi, hogy: „dolgát ember csak külszínből ítél meg”. Cicero csakugyan nem volt babonás, mint Boissier körülmenyesen kimutatja.

De hogy a Shakespearei műveket inkább költő, mint tudós írhatta csak, még egy más nyomos körülmény bizonyítja.

Egy tudós drámaíró mindenestre nagy apparatussal bír arra nézve, hogy a multat közeink, a jelenbe varázsolja; — Macaulay, Carlyle példák rá, hogy a történezt sem lehet e költői érzék nélkül. De lehet-e igazi drámaíró anélkül, hogy az író a jelenet is ne vigye át a mult történetébe? A furcsa humoru, sajátosság jellemű Casca, ki az összekészvő alatt szótlan, de kinek kezére számit-hatni, a ravasz Dacius Brutus, a komikus polgárok ott jártak-keltek London utcáin. A darab lendülete, a főalakok typusa ott volt a költő fantáziájában.

Mindent ő a jelenből ruházta át a multra s erre csak költő képes, költő — akit talán inkább Shakespeare-nek, mint Baconnak hívtak...

Egyházközségi közgyűlés.

— Harmadik nap. —

Debrecezen, okt. 16.

A tegnapi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése után soron kívül vettették elő a mezőberényi egyház felebbezése a lelkesítő díjével ügyben, a felebbezés eredetileg a lelkesítő díj fizetését célozta. — Ezen felebbezést az egyházmegye elvetette, az egyház azonban a felebbezést módosítva benyújtotta az egyházközségi közgyűléshez. Nevezetesen azt kéri most az egyház, hogy a lelkesítő javadalmakból 9 hold föld engedessék át temető-helyiségül, még pedig a lelkesítő kárpótlása mellett.

Az ügy visszatartatik az egyházmegyéhez s annak meghallgatásával fog eszközöltetni a váltás megállapítását.

A tanárnyug- és gyámintézet szervezése tárgyában kelt miniszteri leirat áttették a tanügyi bizottsághoz, a debr. főiskola közös tanári karához, a debr. egyházhöz és a többi fenntartó testülethez, hogy nyilatkozzanak ezen fontos ügyben.

Gróf Csáky Albin miniszter leirata a német nyelv tanítása ügyében minden megjegyzés nélkül áttették a tanügyi bizottsághoz tanulmányozás és véleményadás végett.

A debr. főgymnásium berendezéséről szóló jelentést a kultusz miniszter örvendetes tudomásul vette.

Kiss József, a néhai Nagy Pál helyébe választott fizika és matematika tanár, ki már működését a főiskolában megkezdte, a közgyűlés színe előtt letette a hivatalos esküt. Az új tanár szép beszédben ajánlta magát az egyházközség jóindulatába, mire Kiss Áron esperes válaszolt, ismét áldást kérve az új tanár működésére.

A hódmezővásárhelyi gymnasiumnak a kiegészítésre mintegy 76.836 fortra van szüksége. A békés-bánati egyház-

megye jelenti, hogy a különben is megterhelt hódmezővásárhelyi egyház ezen építkezési költségeinek fedezésére képtelen, továbbá sem az egyházmegye, sem az egyházközség nem rendelkezik annyi összeggel, a mennyi a segélyre elég volna, miután tehát semmi más mód nincs az építkezés teljesítésére, javasolja, hogy forduljon a hódmezővásárhelyi gymnasium az államhoz segélyért.

Kiss Albert nagyon fontosnak tartja ezen ügyet, s javasolja, hogy adassék ez ki véleményezés végett a tanügyi bizottságnak, vagy egy ad hoc bizottságnak.

Gróf Dégenfeld József azon nézetben van, hogy tekintettel az ügy sürgősségére, a hódmezővásárhelyi gymnasium kérvénye pártolólak tetsessék át a konventhez.

Kiss Albert kifjti, hogy nem halasztást kíván, hanem a kellő törvényes formák megtartását. Ismételve ajánlja, hogy adassék ki az ügy a tanügyi bizottságnak, mely még ezen közgyűlés tartama alatt adjon róla véleményét.

Jóó István az egyházközség tagjaiból választandó bizottságnak kéri az ügyet kiadni. Ezen indítványhoz Kiss Albert is hozzájárulván, az elfogadatik, s a bizottság következőleg alakították meg: Ritoók Zsigmond elnöke alatt, Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Szeremley József, Lukács Ödön, Lengyel Imre, Széll Kálmán biz. tagok.

A hódmezővásárhelyi gymnasium igazgatója jelenti, hogy a gymnasium növendékei Kiss Gusztáv nevére 500 fortos alapítványt tettek. Örvendetes tudomásul vétetik.

A középiskolai felügyelő tanács jegyzőkönyvének felolvasása után határozatilag kimondatik, hogy minden tanár év végéig köteles állomását maradni, s onnan csak 3 havi előleges felmondás után távozhatik el.

A missio-ügyi bizottság jelentése szerint t. polgári missionáriussá Sörös János választott meg, s javadalmazása megállapított tudomásul vétetik, s állásában megerősítetik. — A bíkei missionárius 200, a munkácsi 600 forintot kapott. A köröz-mezei missio ajánlatik továbbra is segélyezésre a konventnek.

Ez után felebbeztek ügyek, díjlevelek, fizetés-ügyek, vásárlások előleges অনুzésre kiküldött bizottság jelentése tárgyaltattak, mely jelentések csaknem kivétel nélkül egyhangulag tudomásul vétettek, s jóváhagyattak. Gyűlés vége 1 órakor.

HELYI HIREK.

* Ősz. De már csakugyan itt az ősz. A maga fűtől szelével és hideg esőjével. — Tegnap reggel óta alapos megázásnak tárgya még az esernyő alatt ballagó ember is s a mi kedves vendégünk, a barátságos sár is megérkezett és egész kedélyesen tapad hozzánk. Hát bizony nagy és hirtelen a változás és ráadásul még váratlan is volt, mert a természet és időjárás titkait jó meleg időre jósolták. Bizony nagyon sajnálatos, hogy nem váltak be a jóslatok.

* Szaporodás. A mult héten városunk területén született ev. ref. vallásu gyermek 11 fiú és 22 leány, együtt, 33; r. kath. gyermek: 2 fiú, 8 leány, 10; izraelita: 1 fiú, 2 leány, 3; összesen született 14 fiú és 32 leány. Ugyanezen idő alatt elhalt 32 egyén, még pedig 11 fiú és 21 nőnemű. — A szaporodás tehát 14.

* Személyi hir. Városunk I. kerületének szeretett képviselője Thaly Kálmán bevégezve Konstantinápolyban a szultán levéltárában történelmi buvárokodását, ma érkezett fővárosunkba. Ezért nem vehetett részt a je-

lenleg folyó egyházközségi gyűlésen. — Thaly Kálmán fölkereste a Galatában levő lazaristák kolostorát is, hol igen sok becses adatot talált az általa oly nagy szakavatottsággal buzgósággal és lelkesültséggel művelt Rákóczy-korhoz.

* A polgári felleitményeket már ki lehet váltani a városházánál. Ha így „fest” az idő, akkor bizony nagy szükség lesz a tüzelőre.

* Ázsiai állapotok uralkodnak Debrecezen a nagytemplom mellett levő új consistoriális épület előtt; a hol a collegiumi és gazdasági tanintézet növendékei naponta 3-4-szer haladni kénytelenek, a járda még most sincs lerakva; és a közönség mely sárba és pocsolnykba kénytelen lubizkolni. S azért arra kérjük a városi főmérnök urat, hogy most az esős időben tekintend meg ezt az állapotot, s bizonyára meg is teend mindent, hogy ez mihamarabb véget érjen; mert ez valóban tarthatatlan állapot.

* Színház. Tegnap Bartók L. énekes bohózata „Haluska Benedek” adatott másodszer kevéssé számú közönség előtt, minek oka bizonyára az esős idő volt. Az őszjáték jó volt, s általában sokkal gördülékenyebb mint első előadások. A színesek mind, különösen Róna s zék jó kedvvel játszták. Rittinger Ilona k. a szokott játéka ragadott el, Kópácsi Juliska k. a (bár ma este némi indiszpozícióval küzdött) szintén bájos volt. Róna s zék jó kitérő Haluskát producált. Jók voltak: Balassa, Páspóki, Hadaí Hegyesi és Szentesi.

* A könyvüretesség filoxerái. Az utóbbi időben igen gyakran megessett, hogy a könyvirodalmi gyűjtésnek visszaélések történtek, a mennyiben sok érdemtelen ember kapott könyvirodalmi gyűjtésre engedélyt. A belügyminiszter ennek következtében utasította a törvényhatóságokat, hogy az ilyen engedélyek kiállításával szigorúan járjanak el s elrendelte, hogy ilyen engedélyeket ezentúl csak a főtisztviselők állíthassanak ki. Ezzel akarja elejét venni a miniszter annak, hogy gázos özegek szerepeljenek, a kiknek teljes világ-eletükben nem volt gyászolni való férfjuk „48-as honvedek”, kiknek holttestein át csak azért nem szagoldozhattak, annak idején fűjő paripák, mert ők 1848-ban békésen szendergetek még a bölcsőben.

* Borbély-bosszu. A bodrozott haju, parfümös Figaró kis távolságban merészen kurizál szive bálványának, egy kis szobaczközségnek, akit úros óráiban bodorítani szokott. Amint javában olvadoz a kolnizó vas levágja: fölhangzik a kegyetlen hívás az üzetajtóból: „Fodrasz ur, bororotványon meg!” A rossz időben jött felszólításra felbuzakad Figaró turbékolása s a légyott hóse — siet borotválni. Amde az üzetben senki sincs, csak egy-egy álmos macska s egy szurtos maagygyerek, kinek még árnyéka sem látszik a bájuszának, vagy szakálnak. Ezen nincs mit borotválni. A Don Juan borbély haragra lobbán s neki ront szerelmi tüve borzas megzavaró-jának. A csaltszóvó inas sem rest azonban s ellilán az officinából, Figarónak hosszabbak lévén a lábai, beéri az intrikus növendék-csizmáját, visszahurcolja a nűterembe, lefogja és vad szobuzványában — bekeni az inas boglyas fejét kűfőle hajfestővel! Az inas a bosszuálló Figaró markából langvörös és szurokfekete fűrtökkel szabadul ki és mikor hazamegy, a szines, papagály-frizura által aesz-thetikai jóízlelben megbántott majster által kegyetlenül eldeküldatik. — Figaró bosszujá ki van elégitve.

* Földmérés. A lam részek közönségnek az állam szűnkre h jövedékből (len) levon két terem kaszinó h 20 év óta szabadon szept 29- midőn az re illetve egyhangu olvasókör két jelen parton k használat mányi gy generozus telméség átadása a tudomásu tettleg is képper u költsegeit szavozott De en, k hűvenek v tatalóm, tőleg nem az általa emelkedv minden k kell tart kul ur tő hogy a zo választott emez el A jövő n a közmű tatott va rása — követend mit a kö

dolatomba mélyedve, elmékedtem a felett, hogy Franciaország s abban Paris városa, — habár annak korunkint felszínre hozott szélszelei, különösen pedig az államforma vég megállapítása körüli ingadozásai kifogásolhatók is, mindennek daczára, az angol után a francia az első nemzete a földkereségének. Mar II. Frigyes porosz király tette azon megjegyzést, hogy oly szerencsés földrajzi fekvése van Franciaországnak, miszerint az, ha korunként kinalkozó körülményeket eszélyesen felhasználja, mindig döntő befolyást képes gyakorolni Európá sorsára.

Bármiként értelmezessék is ez állítás, annyi tény hogy a francia civilizáció, egész világon el van terjedve. A minden tekintetben pallérozott, olvadékony, szép hangzású és hajlékony francia nyelvet ha beszéled, vele beutazhatod az egész földtekét, kivéve Mexikót és Dél-Amerikát, hol a spanyol nyelv, és kivéve Kanadát, az észak-amerikai szövetséges államokat, Áfrikában a Jó Reményfokot, Ázsiában elő Indát és Ausztráliát, hol az angol nyelv az uralkodó. A francia nyelv diplomatai c a nyelv gyanánt van minden fejedelemi udvarok által elfogadva, ugyan az használtatik a s a nyelv gyanánt az elköelő női világban. Öltözködés tekintetében a francia divat fiaom izlés és nagy elegancia szempontjából, — az egész Európában — úgy fírnaknál, mint hűgyeknél irányadó. A francia konyha szolgál mintaképpül fejlődés és főuri lakomákon, az étrend megállapításánál. A francia műpar, ha soliditás tekintetében nem éri is az angolt utól, de külcsia és csiszoltság szempontjából minden esetre elébe vag.

(Folyt. köv.)

molestálni, miglen az végkép ki nem merül.

Moreau tanácsadását híven követték a szövetséges fejedelmek. De Moreau nem érthette meg sikerét tanácsának. Mert midőn 1813-ik év őszén, a szövetséges orosz, porosz és ausztriai seregek, Csehország felől, a Szász-országnak táborozó francia seregek ellen előnyomultak, akkor mi történt?

Napoleon császár Drezda fővárosában erős állásba tette magát. Az ellene szövetkezett hatalmaságok seregei cerniorozták Drezdát és Drezdának keleti oldalán elterülő szántóföldeken, ágyuló távlatban, a szövetséges hadak csaknem elődreségén, fényes had kíséretében előnyomult Sándor orosz czár a mellette lovagló Moreau tábornokkal. Mind ezeket Napoleon császár, Drezda főterén szemielvén, az ott felállított tüzér-telepnek kiadja a parancsot, hogy az ellentáborban latható, és fényes külsérelől ítéhetőleg vezérférfiakból állható csoportra süssenek agyut. Megtörtént, s az eredmény az lett, hogy egy golyó a Sándor czár oldalánál álló Moreau tábornokot oly veszélyesen sújtotta, — hogy az agyékön talált Moreau lovastól földre hanyatolva, félholtá lett. Pár óráig élt csak, de végperceiben is azt hangoztatta, hogy ha a szövetséges hatalmak győzni fognak, egyetlenegy mód — soha nyugtot nem engedni a francia hadseregnek, míg végkép le nem győzetik. Így halt meg Moreau. Árulója volt e nemzete ügyének? avagy annak a Napoleon zsarnoksága aól megszabadítója? maig is vita tárgy. Midőn Drezdában jártam, én ma gnam megszémettem a helyet, hol Moreau elesett. — Egy derekán kettő metszett szürke márvány szobor jelzi a helyet ily felirattal: Hier fiel der Held Moreau, ermordet an der Seite Alexanders Kaiser von Russland. (Itt

esett el a hős Moreau, megöletve Sándor orosz czár o' dala mellett.)

De elhalt Moreau tanácsát követték a szövetséges hatalmak, Lipsenél. — Ezért az 1813-ik év október 16-án vívott csatát nem hagyták abba, hanem azt október 18-án is folytatták és győzelmesen befektették. Azonul is mindig ezen elvből indultak ki, és folytatták a harort, miglen Napoleon császárt detronisáltak. Sőt a Watterlósi csata is ily irányban rendeztetett. Ugyan is az 1813-ik év június 18-án egész napon át halomra engedte Wellington lövetni az angol hadcsapatokat s eükkön barátait a legjeles angol tábornokokat, miglen az alkonyat fele megérkező porosz sereg, élén Blücherrel, a csataterén megjelenven, a különben is már kimerült, a véletlen meglepetés miatt pedig megrettent francia hadseregily kiáltások közben: Sauve qui peut (kiki meneküljön, a hogy tud), eszeveszetten indult szét. Mindezeket annak bizonyítására hoztam fel, hogy a francia hadseregnek, a kitartás és szívósság nem a leg-erősb tulajdonai közé tartozik.

De visszatértek a Mars mezőni időzések. E téren gyakorlatra kiarendelt hadcsapatok között, egy addig általam sem nem látott, sem nem hallott hadcsapatot is láttam, a Zúvokat. Tudva van, hogy Franciaország, Afrika egyi földközi tengerparti tartományának Algírnak 1830-ik év óta jött birtokába. Unnan szedetnek a francia hadsereg kiegészítő része gyanánt a zúvok, arabokból, mamelukokból és más keleti nemzetiségűekből. Öltözetük keleties, fegyverük jataján és rövid léfegyver. Harcolási módjuk abban áll, hogy könnyen öltözködve, guggolva és jatajánokat szájukba szoritva, négykézláb mászva, kivált sötét idején settenkedve, támadják meg az ellenfeleket, melyek hirtelen

váratlan rohanásokkal, macska és hősök gyanánti harapásokkal is elrettenni igyekeznek, a zúvokat leginkább őrszemek, őrdarabok és előőrsök ellen használják fel. Ily zúvokkal 1859-ik évben Magenta né a l ismerkedtek meg az osztrák seregben szolgáló magyar bakánk, és valóban drágán is fizették meg a t ismeretességüknek.

Azon időben, hogy én Parisban voltam, a nap hóse Pélissier nevű francia tábornok volt. Ez Algírban, a még mindig egészen meg nem hódított tartománybeli lázongó arab csapatokon feig tartd még a győzelmet vívta ki azon részen, mely még le nem győztetvé ő előle, (4000 fonyi csapat) egy barlangba rejtőzött. Pélissier elgondolva, hogy ő a barlangba rejtőzökökhöz egy könnyen nem fér hozzájuk, ha pedig ott hagyja őket, azok az ő elvonulásával ismet ellenszeg gyanánt fognak tamadni, tehát hamar készen volt tervével és hogy őket egyszer s mindenkorra artalmatlanná tegye, nedves számat és más ilyenmü gyuanyagot hordatván össze, azokat a barlang szájára alkalmazva, addig gerjesztette a füstöt, mig a 4000 arab, mindegy lábíg bent nem fuadt.

Barbárok ellen igazi barbár módra folytatott hadviselés! Ez a Pélissier azon helyről Mazagran-i hősnek neveztetett akkor el; később III. Napoleon császár által a krimi hadjáratban kitüntetett érdemeiért Sebastopoli hercegi címet nyerte.

Oda hagytam elvégre a Mars mezőt és Parisban tartozkodásom ideje alatt szokott kedvelt helyemre, a Szajna folyam jobb partján eső Louvre palais mellett azon téren állapodtam meg, melynek déli oldala a Tuilleries k palotájával, keleti oldala pedig a Szajna folyammal szegélyeztetik. Itten gon-

* P megártot 1 Mm 1 " 1 " 1 Mm 1 " 1 " 1 " 1 " 100 100 * Hus évi okt. nosnál mo jónál csa vánál ár Györgynél jónál Liba csapó-u. 687. sz. a 10. sz. a 57. sz. var Istvánál 794. sz. a. va mester-utó 38 kr Erdő 3 izr. m. bi bejelent. hus 40 kr három szék krral drág szére. Az XXXI. t. futóhomok kőrdősíteni részéről csak felh. sere álló lentés sort bélyeggel lölésével, cat. hold területe, metekkel a csemété mára, s küldendő megjelölés. ler hó vadjak be, közgazdas. szűksége. szeti bizo felügyelő árát s azo gos erdei árak szer hazai vast átvétel al viseli. Fig hogy a ké tárdó me lőt adatot ségességét figyelembe való meg szűkségesé * Földmérés. lam részek közönségnek az állam szűnkre h jövedékből (len) levon két terem kaszinó h 20 év óta szabadon szept 29- midőn az re illetve egyhangu olvasókör két jelen parton k használat mányi gy generozus telméség átadása a tudomásu tettleg is képper u költsegeit szavozott De en, k hűvenek v tatalóm, tőleg nem az általa emelkedv minden k kell tart kul ur tő hogy a zo választott emez el A jövő n a közmű tatott va rása — követend mit a kö * A földön oly A költő

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like '1 Mm Buza', '1 Kétszeres', '1 Rozs', etc.

Husárak megállapítása bejelentve 1889. évi okt. 16 tól okt. 23 ig. 28 kr. Erdei Jánosnál morgó-u. 587. sz. a., 30 kr. Rác Lajosnál csapó-u. 547. sz. a., Boldogh Istvánál ároktutca 676. sz. a. 34 kr. Rác Györgynél czelegd u. 2599. sz. a., Rác Lajosnál Liba u. 2061. sz. a., Erdei Ferencznel csapó-u. 240. sz. a., Kolb Jakabnál pfa-u. 687. sz. a. 36 kr. Rác Györgynél rozsa-ter 10. sz. a., Németi Lászlónál czelegd u. 57. sz. varga-u. 2191. sz. a., ifj. Gyarmati Istvánnál hatvan u. 1519. sz. a., csapó-utca 794. sz. a., Erdei Ferencznel csapó-u. 358. sz. a., varga-u. 2238. sz. a., Balogh Jánosnál mester-utca 1371. sz. a. csapó-u. 471. sz. a., 38 kr. Erdei Jánosnál Sas u. 3. sz. a. 44 kr. a 3 1/2 mészárszékben a piacon Minden többi bejelentett 21 mészárszékben pedig 1 kiló hus 40 kr. J e g y z e t: Ifjú Ungvári András három székben 1 kiló hus nyomaték nélkül 8 krral drágább.

Ingeny facsemeték erdőbirtokosok részére. Azon erdőbirtokosok, kik az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-ában megjelölt kopár és futóhomok területeken a jövő 1890. évben erdőisten szándékoznak, s e czélból az állam részéről csemetékben ingyen részeshalni kívánnak, felhívattak, hogy ebbeli, a rendelkezésre álló csemete mennyiség határáig s a jelentés sorrendje szerint teljesíthető 50 kros bélyeggel ellátandó kérelmüket, annak megjelölésével, hogy mely község határában, hany cat. hold nagyságu, mely talajnemhez tartozó területre, mely fajból álló és hany éves csemetekkel óhajtanak beültetni, s tovább, hogy a csemeték mily czim alatt, mely vasuti állomásra, s a következő tavaszon, avagy őszön küldendők-e, a folyamodó lakhelyének pontos megjelölése mellett legkésőbb f. évi deczember hó végéig a földmívelési miniszteriumnál adják be, s azt, hogy a kérdéses területnek közigazgatási szempontból való beerdősítése szükséges, akár az illető közigazgatási erdészeti bizottság elnökének, akár a kir. erdőfelügyelőnek iratával igazolják. A csemeték árát s azok csomagolási költségét az országos erdei alap fedezi, mely azoknak gyors áruk szerinti szállítási díjat, melyre nézve a hazai vasutak mérsékelt engedélyezték az átvétel alkalmával a jelentkező erdőbirtokos viseli. Figyelmeztetnek az illető erdőbirtokosok hogy a kérvény benyújtására megsabotot határidő megtartása, valamint a fentebb megjelölt adatok beszolgáltatása és erdősítés szükségességének igazolása, ugy a kérelem lehető figyelembe vetele, mint csemeték kelendőre való megküldése érdekében elkerülhetetlen szükségesek.

Földesről írják nekünk: Földesen az italméresi jog a közbirtokosság volt s az állam részére 90,561 frúrt adott át. Van a községnek egy épülete, a nagy vendéglő, mely az állam részére nem vétetett át, hanem részünkre hagyatott, természetesen az italméresi jávedékből történt kellő (talán inkább kelletlen) levonással. Ebben az épületben 1871 ben két terem adott át egy párt jelleg nélküli kaszinó helyiségül, a melyben immár majdnem 20 év óta a különböző pártjellegű polgárok szabadon cserélhették ki eszméiket. Folyó évi szept 29-én a községi képviselőtestület — a midőn az épület berbeadása iránt intézkedésre illetve igérvényes hozatalra volt egybe hívva, egyhangulag határozatilag kimondta, hogy az olvasókörnek mind azon helyiségek, a melyeket jelenben is használ, míg az olvasókör pártion kívüli jellegét megtartja, fizetés nélkül használatra átadattak. Az olvasókör választmányi gyűlése a képviselő testületnek azon generozus eljárását, melylyel a közönség értelmiségét kultur törekvéseiben a helyiség átadása által is támogatni kívánja, örömdetes tudomásul vette, egyszersmind elismerésének tetteleg is kifejezést adandó, — nem fizetése képpen ugyan, hanem a község adminisztrális költségeinek fedezéséhez évi ötven forintot szavazott meg egyhangulag. Ez a rövid tény. De én, ki a függetlenségi elvek rendithetlen hívének vallom magamat, jóleső örömmel konstatació, hogy nálunk a község belügyét illetően nem csinálnak politikai pártkérdést, sőt az általános miveltés azon szín vonalára emelkedvén, hogy egymás politikai nézeteit minden becsületese embernek kellő tiszteletben kell tartani: vállvetve támogatnak minden kul ur törekvést. Jóleső örömmel tapasztaltam, hogy azokat kiket politikai nézeteltérés elválasztott a község jól felfogott érdekében tett emez elintézésre váró ügy ismét egybehozott. A jövő megfogja mutatni, hogy ez áldozattal a közmívelődés egyik világító szövevénye gyújtott vala meg. Vajha e virágzó község eljárása — a belügyeket tekintve, — sokak előtt követendő példa lenne, mert még nagyon igaz, mit a költő mond:

Átok fogta meg a magyart
Hogy az soha együtt nem tart." r. l.

A megénekelt filoxerák. "Van-e még a földön olyan, amiről nem zengett a lant s dudu?" A költő ezen kérdésre felelt meg egy öreg

honvéd, a ki ezen pusztító rovar ellen veresekben kesereg. A érzékeny versből közöljük a következő sorokat:

Te rouda semmiség, melyet meg sem lelünk?
Jó anyák, a földből törsz-e ránk, ellentünk?
Te és z a z l á b u á l l a t, k i t á t o k e m l e g e t,
Tökéinkben fogad rág gyilkoló sebet.
Te — a rovarvilág hitvány sepredeke,
Miattad szőlőnkben nem is lehet béke;
Vesztél volna ott, hol sátny anyád nemzett,
Nem busongna akkor szegény magyar nemzet.
Mily édes öröm volt nem régen a szemnek,
Midőn bércezek, halmok szép zöldjén pihent meg
Csipkés szőlőhegyek szép zöld koszoruján,
Ott a színes level könnyítve a buján.
Eleven zöld volt mind, miként a reményesség,
Vigan mosolygott rá a mennyi kék ég.
Aranyfűrtök lógtak zöld levelek alatt,
Felettünk a nap is gyönyörködve haladt.
Szerelmes sugárral végig csókoltatta,
Az édességüket csókjalval megadta.
Most halmon, bércezen is szomorú a határ,
Nem zeng vig éneket rajt' a rigó, madár;
Nem látnak a szemek kellemetes zöldet,
Beteg színtelenség fekszi meg a földet.
Vagy a hol színe van, az mindenütt sárga,
A halál neve van tökéinkre nézve.
O h j ó N o é a p á n k n e z d c s a k ö r ö k d o b e

Milyen pogány s hitvány gyilkos féreg jött be!
A kacér Dinka, megabúszka Kadarka,
Mint cseesemő, — a ki nem szoptat a dajka,
Olyanok. — Sinlőnek, a szemük kisirva,
Venyigéjükre az enyészet van írva.
Szemérmes Sárféher szép fejet lehajtvá,
Régi dicsőségét kínosan sóhajtvá,
Tudja, hogy megásva az ő temetője,
Bánatos, mint a kit elhagy szeretője.
A korai Bajor, gyöngéd Hárslevelű,
Alhat már a gazda bátrán azok felől.
Halál ferge pusztít a gyökerük alján,
B a l a t o n, E r m e l l é k, n o m e g a H e g y - a l j á n.

Opórtó, Rákszó, Mézes, Juhfark, Bakar,
Sárgult levelével, fekete gyászt takar.
Szóval a szőlőknek innen-onnan vége,
Megérzi azt a zseb, megérzi a gége.
Betelik az, a mi meg van rólunk írva,
Hogy a magyar ember vigad majdan sirva.
Ugy sem lesz már okunk ezután örülni;
Hát a szőlőhegyet mind elkelt örülni.
Ez fáj a magyarnak, ezért hül a vére,
Hogy rá kell szokni a súly árpalére.
Hogy a saját termést el kell már siratni,
Nem lehet jóvőre abból szopogatni.
Ezzert sóhajtozunk szívünk fájdalomában:
Mit iszuuk akkor, ha nem lesz a hordóban!

Reméljük és elvárjuk a filoxera araktól és asszonyagóktól, hogy ezeket a rigmusokat szívükre véve eltakarodnak illő szegyenkezőssel Amerikába.

A hol a nemetek találkoznak.
(Egy világhívt szálloda.)

Bécs, október.
Ha valaki Bécsbe érkezik és egy pillanatra pályához előtt megáll, tapasztalni fogja, hogy a különböző személyszállító kocsik közt forgolódo utazók, hordárok és padgyászczepelő vasuti szolgák folyton egy nevet kiabálnak és ez a „Metropole”. „Metropole szálloda” itt „Metropole szálloda” ott és „Metropole” mindenfelé. Csak ritkán hallható más bécsi szálloda megnevezés és ha a bécsi lapokban az idegenek névsorát végigolvaszuk, azonnal látjuk, hogy a „Metropole szálloda” Bécsnek csakugyan legnagyobb és legválogatottabb szállodája.

Es mily vendégek láthatók itt! A föld valamennyi nemzete találkozik e helyen. Rendkívül érdekes, hogy ha egy-két óraig a szálloda gyönyörű üvegtérképében tartózkodunk, a hol az utasokat jóni és menni láthatjuk. — Francziák, angolok, amerikaiak, törökök, japánok, olaszok, spaanyolok, oroszok, egyiptusiak stb. egymást váltják föl, de természetesen Magyar- és Németország, valamint a Balkán-államok legnagyobb contingensét szolgáltatják a szálloda vendégeinek, kiket itt majdnem valamennyit a saját nyelvén szolgálnak ki.
A szállodat 1873 ban nyitották meg. Bécs legszebb részében a Franz-Josef-Quain fekszik és imponázis homlokzatai egy teret és három utcát uralnak, úgy hogy a szálloda 25 szalójának és 300 szobájának legnagyobb része az utcára néz. A Quai felől oldalról gyönyörű kilátás nyílik a Kahlenbergra és Leopoldsberegre. — A szálloda előtt lovasutú megállóhely és gőzhajó-állomás van.
A szálloda fennállása óta Speiser L. igazgató kitűnő vezetése alatt áll, aki korábban a legelső svájci szállodák egyikének intézője volt. — A Metropole szálloda igazgatása az egész világon mintaszerűnek van elismerve s az utasoknak mintegy 120 szállodai alkalmazott és 3 portás állanak rendelkezésükre.
Az ugynevezett üvegudvar képezi a vendégek legkedveltebb tartózkodási helyét. Ez üvegterület fedett gyönyörű terembe nyílnak a vendégek rendelkezésére álló többi helyiségek, u. m.: a hangversenyterem, az étkező helyiségek, az írószoba, a társalgó és az olvasó terem stb. és alig van szálloda, ahol oly sok és különféle nyelveken megjelenő helyi lap volna található mint itt. Az emeltekre reggeli 7/7 óratól éjjel 12 óraig személyszállító felvonógép könyit meg a közlekedést. A szállodában bármikor kaphatók hi-

deg és meleg Duna-fürdők. A vendégeknek az épületben telefon és távirdaállomás, fodorász-műterem és a legkülönbébb üzletek állanak rendelkezésükre. — A szobák és lakosztályok a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve és a szobák árai egy forintnál kevesebbek.
Speiser L. igazgató fáradozásainak és kitűnő vezetésének sikerült a szálloda idegen forgalmát a legmagasabb fokra emelni úgy, hogy a „Metropole szálloda” könyvei a múlt évről több mint százezer vendég napot jegyeznek fel.
r. l.

Műfordítások.

Főiskolánk egy tehetséges, nemes szerénységű ifjának dolgozataiból közöljük s ajánljuk olvasóink figyelmébe a következő műfordításokat:

A vándorköltő.
(Eichendorff)
Alig hogy elhagynom a küszöböt,
Pacsirta dal zendül fejem fölött;
S a merre nézek, hol járok, kelek,
Pazar pompával vár a kikelet.

Hajkuba a virágok és füvek
Feltűznek fénylő harmatgyöngyökét;
Domboldalon a zöldlő csailt,
Bökölva hajtja gyöngye ágait.

Elöttem a fűzek közt elhalad,
Gyors hirnőkül a mormoló patak,
Ha érkezem: mosolyg felém a völgy
S ha távoزم: olyan bú s arcot ölt.

Esténkiut fánybogárcák ezritől,
Erdő, berek sugárik, tündökök,
S ha megvonulok csendes kis tanyán,
Ajtom előtt csattog a csalogány.

... A költő akármire vándorol,
Im ismeretlen nem marad sehol;
Még elrejtett ösvényon is ha jár...
Üdvözli őt patak, virág, madár.

Boros edényhez.
(Horász)
Oh! Manliusnak consuli tisztekor
Év velem együtt létrejutott edény!
Tréfát, pauszat tarts, nyug szelmet,
Perlekedést, vagy erős nyugalmat;

Bármily hatású Massieu mit karolj
Meltatlak, csak jó bor legyen benned;
Folyj hát, midőn Corvin parancsol,
Élemedett borodat becsatván:

Ó téged, ámbár bölcsellettől ittas,
Átalkodtatan félre nem utasít:
Hisz bölcs Cátórl is beszéd, hogy
Gyakran a bor tüzelé érenyét.

Nyájas hatalmad többnyire a szilárd
Elméti puhító; s tudományosok
Mely gondolatját is világra
Hozza szeszed csapodár varázsa.

Te adsz reményt, új kedvre hozó erőt
A csüggedőnek; szarvakat a szegény
Pórnak, ki véled Cár haragját
Fel se veszi s katonák csoportját.
(Lantbox.
Horász)

Az ihletés bármely dalt zengett rajtad
Mely a gondot őrzi s az érbe, tul is
Élvi méltó, ugy nosza lant, mindenkinek
Zengj kobozos dalt!

Lesbi polgár vett legelőli zenére
Nagy vezér hadban, de azért cnatában
Vizdagálytól hányt seregét ha tenger-
Partra vezette.

Bachus és Muzsák, Venus és az ettől
El se választott gyermekét dalolta
És Lyeust kedvelte kökény szeméért
S barna hajáért.

Éke Phoebusnak s Jupiter — nagy Isten
Asztalához vitt koboz! Óh segédem,
S édes enyhítőm; nekem ad malasztod
Üdvözölőnek.

A habok beszéde.
(Tanner.)
Szó, egy hab a tó ölében:
— Ah! mily rövid életünk,
Égy két röpké pillanat csak
S lényünk semmiségbe tűnt.

Szó a másik: „Mért e bánat?
Bajtárs sohase feledd!
Hogy kinek rövid volt élte
Az keveset szenvedett.”
Haszszófér.

Hazánk s a külföld.

— Az Újépület sorsa. A „Neugebäude” fölbocsátására és megvételére vonatkozólag általunk pár hét előtt hozott közleményt a P. Lloyd alaplatannak állitván, ma már oly helyzetben vagyunk, hogy hivatalos adatokkal igazolhatjuk akkori fontos közleményünk helyességét. A közös pénzügyminiszterium és a m. kir. pénzügyminiszterium nevében folyó hó 4-én 34008. polgári sz. a. már be is adták a bpesti kir. törvényszékhez a fölbocsátás iránt való közöskérvényt, még pedig a bpesti 916. számú telekkönyvben felvett „Újépület” nevű katonai laktanya építési és telkeinek bírói becselése iránt. Ezen kérvényt a kir. tvszék tegnapelőtt elintézte, a becselést a pénzügyminiszteriumnak 35,667. számú idevonatkozó külön rendelkezésre való hivatkozással elrendelte s szakértőkül: Krauser János és Mitterdorfer

Henrik építészeket küldötte ki. Az egész eljárás vezetésével Steinbach J. kir. közjegyzőt bízta meg a törvényesek.

* Vértűrdő Mexikóban. Mexikóból érkező táviratok szörnyű vértűrdőről adnak hírt: Arongra szövetséges államban a katonai gyakorlótérten két század katonaságot az indiánok megtámadtak és borzasztó harc után leöldöttek. A két századból még himondó se maradt. A holttesteket az indiánok kegyetlenül eltorzították. A kormány négyezer embert küldött a vérengzők üldözésére.

— Ha igaz! A la Paix közli Natalia egyik levelét melyet az Usurov herczegnőhöz intézett, a level legérdekesebb pontja a következő: „Ma reggel Sándorom titokban a következő levelkét juttatta el hozzám: Kedves szerencséslen, imádozt anyám! Égek a vágytól, hogy megcsókholhassalak, hogy naponta szivemre ölelhesslek és kérve kérem a régeneket, valamint Dokicsot, hogy engedjenek hozzád mennem. De hiábaaváló minden. Sőt attól tartva, hogy éjjel megszókhathétek, Dokics felügyel réám és apám parancsa folytán megosztja velem haloszóbamát. Remélem, hogy a skupszina némsokára megadja a nekünk járó igazságot, megengedve, hogy látogatásodra mehessek, mert ha nem, beteggé leszek.”

Közgazdaság.

Gabnaárak. (Budapest terménytőzsze októ. 14.) Buza tavaszra 8.71 pénz, 8.73 áru, buza őszre 8.15 pénz, 8.16 áru, — május-juniusra —. — pénz, — áru. Tengeri 1890. máj.-jun. 5.15 pénz, 5.17 áru, jul.-aug. —. — pénz, — áru. — Zab tavaszra 7.17 pénz, 7.19 áru, őszre 6.94 pénz, 7. — áru. Káposztarepce augusztus-szeptemberre —. — frton.

— Sertésvásár. A kőbányai sertéskeresek csarnok távirata, októ. 14. — Az üzlet lanyha. M. urasági öreg nehéz 41. — 42 — frtig ma. uras fiatal nehéz 44. — 44.50 frtig, magy. urasági fiatal közép 44.50 — 46. — frtig, magy. uras. fiatal könnyű 45. — 46. — frtig, magyar szedett nehéz 41. — 42 — frtig, magyar szedett közép 44. — 44.50 frtig, magy. szedett könnyű 45. — 46. — frtig, romániai bakonyi átmeneti nehéz —. — frtig, rom. bakonyi átmeneti közép —. — frtig, romániai bakonyi átmeneti könnyű —. — frtig, rom. átmeneti eredeti közép —. — frtig szerb. átmeneti nehéz 43. — 44. — frtig szerb. átmeneti közép 43.50 — 44.50 frtig, szerb. átmeneti könnyű 45. — 46. — frt. hízó a vasutról mázsa. —. — frtig, hízó 1 éves elősúlyban —. — frtig hízó két éves elősúlyban (makkos) —. — frtig, öreg makkos sertés elősúlyban, 4% levonással —. — frtig. Az árak hízó sertésenkél páronkint 34 kgl. 4%-os levonással métermázsánkint értendők. Romániai és szerbiai sertésenkél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőknek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megfirtették.

Sertésleltés szám: októ. 11-én volt készlet 114,211 drb, október 12-13-án felhajtott 4674 drb, október 12-13-én elszállított 2245 drb. Maradt készletben 116,640 drb sertés.

Apró cseprő.

— Gyermekek észrelt T i n i k e: Mamaczka idaz asz, hodha az ajtót nyitva hagyják, az olyan nagy boldogság?
— M a m a: Ki mondta azt neked T i n i k e?
— T i n i k e: Senki. Hanem tednap a papa azt mondta a Susaun governantnat: „Susaun hadja nyitva az ajtót s akkor boldog leszek.”

— A vallás már maga miveltés, még pedig a legmagasabb.
Beaconsfield.

A nők mindenre képesek, még a jóra is.
Dumas.

SZERKESZTŐI POSTA.

B. M. urnak Budapest. — Versét megírtóte a — mérték!
Tata. T. barátunk rossz néven veszi, hogy a grófi germanizációt nyugodtan tűrő Tatát Gili Balázs Mámának nevezte el. Mama épp úgy megfenyítheti vasott szülőjét, mint Tata, de nem teszi. Hogy köztük ézentul béke dühöngjön, kérünk valami szellemes politikai dolgot jeles tollából!
Alfabet. Nem lehet.

Debr. színház.

Holnap, csütörtökön, 1889. év október hó 17-én, páros bérletben:

BEATRICE.

Nagy operette 3 felvonásban.
Feloldó szerkesztő Gáspár Imre
Hírdető Kálmán Imre

BOSZNYAY J.
 DEBRECZEN, czégnémi
 Nagyvásártékban
 Női ruha szövetek, Kasánok, Flanell,
 jó mosó larchetek, téli nagy kendők,
 CSIPKE- és JUJTA-FÜGGÖNYÖK,
 a S.Y. és a SZITALTERITŐK,
 mindentéle ruhadiszek, férf- és női alsó ingek,
 PAPANOK, SZÖNYEGEK,
 MUFFOK, ESERNYŐK,
 Női ruhák elkészítése
 Vidéki megbízások
 legutolsó divat szerint jutányos ár mellett elvállaltatnak
 legfontosabban eszt. úszóitelenek.

GYERENES LAJOS
 DEBRECZEN, Főter, a városház épületben
 Ajánlja nagyválasztékú raktárát:
Női ruha-szövet, Flanell,
KASÁN és MOSÓ VELEZEKBŐL,
 mindennemű
 rövidárúk és pipere-czikkéből.
 Nagyraktár: Himalay, Berliner, Che-
 nilia és Selyem kendőkben.
 Szép kiállítású
Sírkoszorúk.
 Női ruhák készíttetését saját szö-
 vetemből elvállalok.
 Minta-gyűjteményemet kívánatra
 bérmentve megküldöm.

GYŐRI IGNÁCZ
 fehérenemű. divat. pipere-, rövidaru- és
 kézimunkák raktára
DEBRECZEN,
 főter, Bika szállodával szembe.
 Ajánl nagyválasztékban és jutányos
 árak mellett **női triko derekakat, fiu**
és leány triko és berlini ruhácskák és
 sapkák.
Valódi Jäger áruk.
 Berlini és selyem kendők. Min-
 dennemű téli pamutok és kitűnő minő-
 ségű férf. női és gyermek harisnyák.
Legujabb kézimunkák
 nagyválasztékban.

Korona-forrás!
Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
 debreczeni fióktelep árucarnoka.
 Előre haladt ásványvíz évad miatt a még
 raktárunkon levő idei töltésű, 2 literes palaczk-
 kokban levő, **legjobb minőségű**
KORONA-FORRÁS
 viznek palaczkját **20** kr-ra szállítottuk le.
 Minden egyes üres palaczk **8** kr-ért vétetik
 vissza.
 Tisztelettel
 Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
 debr. fióktelep árucarnoka
 nagy várad-utca, megyeház mellett.

Korona-forrás!
Hely-változás!
 Van szerencsém becses tudomására
 hozni, miszerint
szoba-festő és mázoló-üzletemet
 Rózsa térről kis-csapó-utca 384 számú
 házába tettem át.
 Budapesten és külső országi fővá-
 rosokban magamnak kellő tapasztalatot
 szereztem és Debreczenben mint iparos
 megtelepedtem, e szerint elvállalok min-
 den e szakmába vágó munkát, kicsiben
 és nagyban, u. m. **szobafestést, mázó-**
lást legujabb olaj főder kivittel, **pállo**
vikszoást, kül-ő falazat meszelését és
szobák tapetiávi bevonását, melyeket
 gyorsan, jutányosan és pontosan telje-
 sítetek, legujabb fal- és plafon minták
 szerint.
 Magamat a n. é. közönség becses
 pártfogásába ajánlván, maradtam
 tisztelettel
Barta János,
 szobafestő és fény-mázoló

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉG
 Debreczen, Rőzsatér.
 Az őszi időnyre raktárra érkeztek:
NŐI RUHASZÖVETEK,
Flanell, Kasán, Moldon,
Gyapju Himalaya kendők,
HARASZT KENDŐK,
Téli harisnyák,
SZÖNYEGEK, AGYTERITŐK,
PAPLANOK,
 A hírneves cosmanosi gyárból:
Mosó velezek.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE
 KÖNYV- és KÖNYOMDAJA
 Debreczenben, Főpiacz, Sz. Nagy Károly ház. — Ajánlja magát mindentéle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK
 gyors és pontos elkészítésére.
 Elvállal: tankönyveket, hírlapokat folyóiratokat és rovatozott íveket.
ÉT-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DISZMŰVEKET
 arany, ezüst és színnyomatban;
diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.
 Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.
A papír gyári árban számíttatik.
HIRDETESEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” cz. hírlapban legolcsóbban
 számítva köztesztek.

KUTASI IMRE
 könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz
 SZ. NAGY KAROLY-ház.

1889
 Előre haladt ásványvíz évad miatt a még raktárunkon levő idei töltésű, 2 literes palaczkokban levő, legjobb minőségű KORONA-FORRÁS viznek palaczkját 20 kr-ra szállítottuk le. Minden egyes üres palaczk 8 kr-ért vétetik vissza.
 Tisztelettel
 Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debr. fióktelep árucarnoka nagy várad-utca, megyeház mellett.
 Közig
 Nézzü zött, a hol tio van.
 Ott, a mokban — kai és társ minden ráz Anglia Magyarors reform bék donitható, kormányzat s z á g b a átalakulás jelen száza rályi dynas tonos, vége től De a másként, n következm lelos kormb egymagokb elen álló f Ha most n centralizati selök kinev községnk járó felelő ségtelen : dások term ben fogna gon oly te nak csak k volna és e elégtéséne fordulai.
 Ebből zisek szárn mányzati or heese.
 Azért törvényható melynélfogy választható hatnak, ors hatnak, a k vényeket, f nem lehet, emelty potok s nek, a sz sének é folyás a Sa t élet e fo c s a l h tenek akko mert az elz a közügyek haza ügyeh figyelmét é mányzat ir Az ön vüli be Testet ad bizonyos visel.
 Ne lo lyen állami fentartottul semmifele r álla me centralizti által megdo zati sz duli biz nyos éi gyaror s De m találjuk a rendszert s ienn áll Mert felel m nyeinek.
 Az a hat év utár hogy a leg dőbb munk vatalát, sok hogy ettől ségét kötele Segte latian és ve c s a l á d o törvényható nál gyakor S ez e magában az ná, hogy a hoszigl mondáná eg